

Valdas Papiėvis

Vienos
vasaros
emigrantai

Alma littera

Taigi buvo laisvas kaip niekad – be namų, be kalbos, be įprastų parankinių daiktų, kuriančių savo kampo iliuziją. Gali eiti, kur nori, ir daryti, ką nori; kvaila būtų buvę bijoti, kad kažkas pasalūniškai smelkiasi tavo esybėn, tau nė neįtariant skaito slapčiausias mintis, apie tave žino ir išmano daugiau nei tu pats, – tegul įsivogtų pačion sielos gelmėn, ką gi suprastų? Šnekėk su savim kad ir balsu; šitam didžiuliam mieste net jam pačiam gimtoji kalba skambėjo keistai ir egzotiškai. Indoeuropiečių archaika, prokalbės paslaptis menančios šaknys, nespėjusios nubyrėti galūnės, – negirdėta, daugeliui iš viso nežinoma, ji čia panėšėjo į tokią, kokią iš nuogirdų ir prasimanytų garsažodžių susidursto vaikai, kad suaugusieji jų nesuprastų. Parimęs ant betoninio parapeto ir žiūrėdamas, kaip iš patiltės neria smailianosės baržos, trečią valandą ryto slampinėdamas po pagaliau beveik ištuštėjusį Lotynų kvartalą, klausydamasis tam pačiam skverely kasvakar repetuojančio saksofonininko (kad repetuoja, pats anądien prisipažino: pabandęs vieną sykį

groti nuomojamam kambarėly, tai visa laiptinė ant kojų sukilusi), imdavo ir pagalvodavo: ko daugiau reikia. Jų šalyje, o laisvesnis už juos: pabėgęs ne tik nuo savo krašto sumaištingų vargų, kompleksų, prietarais virtusių įpročių ir papročių, bet ir apskritai nuo pasaulio. Jeigu ir nebūtų kaip reikiant supratęs, kas rašoma, tai bent iš nuotraukų galėjo patirti, kas dedasi čia ar kitur, betgi nesitiesė ranka atsiversti nei laikraščio, nei žurnalo. Pagunda.

Pagunda pasimėgauti šia pusiau tikra, pusiau tariama laisve, pagunda patikrinti, ar įmanu, išsinėrus pačiam iš savęs ir pamiršus, kas buvo, pradėti nuo nulio ir tuščioj vietoj susikurti savo pasaulį. Tegul laikiną, tegul netvarų, bet pagal savo troškimus ir išmanymą. Neįstengė atsisipirti šiai pagundai, teisybę sakant, nė nesistengė. Juolab kad nuvokė, kaip neilgai truks šitas tarp. Tarp praeities, kurią kasdien miršo, ir neapibrėžtos ateities, kai sugriš.

Ei, *Étranger*: dar nespėjęs nė kojų sušilti, dar pusiau nebylys, dar tik pradėdąs rasti vietas, kuriose buriasi širdžiai artimųjų bendruomenės.

Vilkšunis, prie suoliuko suremti dviračiai, šokėja, švysčiojanti ilgu margaspalviu apdaru, virš sulankstomo staliuko siūbuojantys spalvoti popieriniai žibintai, kuriuos pont des Arts šventės proga įžiebė šampano stiklais ką tik susidaužę japonai ar korejiečiai, aišku, turistai, įsimylėjėlių porelės, apdriskusį maišą apsikabinęs klošaras ir jie – besikeičiant klausytojams visą vakarą mušantys nesikeičiantį ritmą...

Kas be ko, nereikėjo būti per daug nuovokiam, kad neradęs jų ten, kur visados rasdavai, ieškotum šičia – vien iš klausos galėjai suprasti, kad nuginti nuo Cité salos smaigalio persimetė pas bičiulius, su kuriais ligi šiol bendravo iš tolo. Prisėdau, nu-gara atsišliejau į vielinę turėklų tvorelę.

Tilto ir muzikos magija: plačiai išsiliejusi Sena, virš keistai suplokštėjusio miesto kylantis švytintis Eifelis, ant ilgų stiebų – vėjo plaikstomos *Samaritaine* vėliavos.

Racionalų pažinimą praturtinanti intuicija ir intuiciją išgryninantis racionalus pažinimas.

Atrodė, jog norėdamas persiimti tuo, kas čia vyksta, panirti į šio miesto gyvenimą, nebesijausti čia svetimas, mintimis ir jausmais privalau įsismelkt ligi iščių, sužinot ir įsidėmėt nuošalių gatvių, atsitiktinai užklystamų skersgatvių, juolab bažnyčių, krantinių, tiltų vardus, išmokt kuo daugiau datų, prisimint, kad seniausią akmeninį pont Neuf inauguravo Henrikas IV, o septynarkis pont des Arts pastatytas ne taip jau seniai, pačioj devyniolikto amžiaus pradžioj. Ir ne tik sužinot, prisimint, bet ir išvaikščiot, apžiūrėt, išžvalgyt – patirt, kaip keičiasi Lotynų kvartalas ankstų rytą, popiet ir vėlai vakare arba – kokiais atspalviais gaisuoja, spindi ir švyti gotikiniai Sainte-Chapelle vitražai ūkanotą ir saulėtą dieną. Iliuzija, kad visa – gatves, daiktus, spalvas ir garsus, net žmonių siluetus – įmanu sugaubt savin nelyginant saujon ir paskui, ištirpdžius bemiegės nakties išgyvenimuos, kitą rytą išskleist – kaip atmintinai išmoktą žemėlapį, kurio atgijusiom gatvėm klajodamas nebesijausi nei svetimas, nei pašalinis. Iliuzija, kad vaikiška smalsa gali padėt užčiuopti tikrovę, kaskart nelyginant driežas išsprūstančią, kai tik pabandai ją žodžiais įvardyti. Iliuzija, kad įsižiūrint į nei iš šio, nei iš to akį patraukiančius mažmožius, tarkim, batsiuivio iškabą, pusiau nudrėkstą vakarykščio koncerto skelbimą, arba mintyse kaip maldą kartojant atsitiktinai nugirsto pokalbio nuotrupas: *oh, merci, tout de suite, voilà**, – įmanu persiimti šio miesto dvasia, įsigyvent į jo ritmą ir nuotaiką, prasimušti pro tai, kas seklu, tik paviršius, iki gilesnės esmės.

* O, ačiū, tučtuojau, štai.

Iliuzija?

Gal ir iliuzija.

Bet net visiškai tikras, jog iš tiesų tik iliuzija, argi būtum įstengęs jai atsispirti?

Pernelyg kerintis oro, vandens ir ugnies mirguliavimas, nuo tiltų atsiveriantis vakarais ir vidurnakčiais, pernelyg grakščios stogų briaunos saulėtais vidurdieniais, pernelyg daug atvirybės ir žaismingo lengvumo, kad vis dar tikėtum, jog tik skausmas gali nužiest tobulą formą, tik kančia – išgrynint esmę.

– *Eh bien*, nori, aš tau pasakysiu, kuo skiriasi *polonais* nuo visų kitų *étrangers*? – kilstelėjusi galvą tiriamu žvilgsniu pažiūrėjo klošarė, su kuria susipažinau tada taip netikėtai pratrūkus audrai, kai antrąsyk – ir vėl iš netyčių – prie jos prikliuvau. – *Polonais* nemoka džiaugtis. Nežinau kas, bet jaučiu, kad... kažkas jus labai slegia. – Susimąstė ir jau pati sau pusbalsiu kalbėjo toliau: – Visus jus kažkas slegia... Kas? – ūmai smigtelėjo akimis ir paklausė taip įsakmiai, tarsi staiga būtų patikėjusi, jog tereikia užklupt, sutrikdyt, išmušt iš vėžių, ir galbūt išgausi net tai, ko nė pats nenutuoki. Taip ir nesulaukusi atsako, vėl nudelbė akis: – Ne rūpesčiai, ne tuščios kišenės, o... Man vis atrodo, kad jūs nuo kažko bėgat ir niekaip pabėgti negalit. Tai kas gi jus persekioja? Kas jums ramybės neduoda? Kodėl net tada, kai jūs juokiatės, toks liūdesys dvelkia nuo jūsų? Duok ranką, – ir nelaukdama, kol ištiesiu, suspaudė už riešo, atvertė delną: – Taip ir maniau. Kiekvienam apie bet ką galiu burti, atspėti, kas buvo, išpranašauti, kas bus, tik ne jums, ne *polonais*. Lyg būtumėt atklydę iš kito pasaulio. Arba neturėtumėt nei

namų, nei tėvynės. Neįsismelkiami ir nebylūs – kaip grindinio akmenys. Tik viena... – tik kančią jaučiu, ir tai viskas, ką apie jus galiu pasakyti... – Įsmeigė žvilgsnį į upę ir tuoj pat, tebežiūrėdama pasroviui, lyg tarp kitko pridūrė: – Ir saldi jums toji kančia, sakyk, juk saldi? Keikiate ją, nekenčiate jos, o netekti jos bijot, nes be jos neįstengiat, nemokat, nes vos tik atlėgsta – iš karto sutrinkat, pasijuntat lyg apgauti, lyg išduoti, nebesižinot, ko griebtis. – Atrodė liūdna, susimąščiusi, regis, mintimis jau nuplaukusi su ta lėta, pažaliavusio vario atspindžiais sviduliuojančia upės srove, į kurią tuščiomis žuvies akimis žiūri, bet staiga atsisuko, kažkaip apmaudžiai šyptelėjo: – Tik kad šitai išburtum, nei delno, nei jokių chiromantijos mokslų nereikia... Užsuk dar kada, – pakvietė kaip į namus, kai pasakiau, kad jau laikas – *il est temps...* Paskui darsyk atsigrėžiau – kiūtojo nė krustelt nekrustelėdama. Susigūžusi, alkūnėmis į kelius įsiremusi, galvą nudelbusi.

Velniaižin, gal ji ir teisi, turi žvėrišką nuojautą. Tačiau, jei ir teisi, gailiau buvo jos nei savęs. Bėgau nuo praeities, veržiaus iš savęs – atrodė, dar kiek, ir ištrūksiu. O kas slegia ją? Nuo ko ji nė nebesistengia pabėgti?

Kas be ko, kvaila buvo sukti sau galvą dėl tokių dalykų – juk, kad ir kiek sykių nueitum, kad ir kiek laiko šnekėtume, vis tiek vienas kito niekada nesuprasime, o jeigu ir suprasime, tai kaip nebylys aklą. Kalba? Kalba čia niekuo dėta, kad kalbos pramoktum, užsisipirti tereikia, tačiau kaip suartint pasaulius, ligi šiol skriejusius skirtingom orbitom, kaip paaiškint tai, kam pa-

vadinti ne tik žodžiu, bet ir apskritai atitikmenų tuos dviejuos pasauliuos nėra? Liūdesys – it benamio šuns šešėlis ant tilto. Keistai skydinėjantis, tai nutolstantis, tai vėl priartėjantis.

... Žiūrėjau į jį, tą aviganį, šmirinėjantį nuo vienu prie kitų, vis ką nors uodžiantį, retkarčiais lyg sunerimstantį, stabtelintį, apsidairantį ir tuoj vėl tuos pačius ratus sukantį. Paskui mostelėjau, ir lyg to būtų telaukęs, pribėgo. Tvoskė dumbļu ir vandenžolėm, iškišęs liežuvį sunkiai lekavo, aštrūs šonkauliai kilsnojo kaip dumplės, nepagaunančios oro. Supratęs, kad neturiu jokių piktų kėslų, pasijuto saugiau, išsitiesė man prie kojų. Klausantis duslaus tamtamų dundėjimo, žvilgsniu pasitinkant ir palydint iš prieblandos išnyrančius ir prieblandoje ištirpstančius siluetus žmonių, prieinančių, pastovinčių ir nueinančių, buvo gera jausti ramybę, nuo jo sklindančią kartu su aitraus oro ir upės dumblo kvapu, šunišką ištikimybę ir šunišką prieraišumą, kuriuos pelnei vien tuo, kad pasišaukei ir jo nušiu-rusį kailį paglostei.

Paskui staiga į mane atsisuko – kaip atsisuki pajutęs, jog kažkas į tave žiūri. Tik vieną akimirksnį, tačiau jo žvilgsnį, – nesąmoningos būtinybės nebylumu dvelkiantį ir sykiu žmogiškai artimą, – tebejutau ir iškart jam nusigrėžus ir vėl įsistebeilijus į tolumon srūvančią, kai ilgiau įsižiūri, regis, imančią traukti, su savim nešti, o kai atsipeikėji, regis, išvis niekur neplaukiančią upę – upę ir nakties tamsą, su kuria ji toluoj susilieja. Ūmai toptelėjo: kokie jie panašūs, šitas šuo ir klošarė. Tokios pat liūdno akys, tokia pat širdį gniaužianti gėla, toks pat tylus džiu-gesys, tą gėlą ir liūdesį praskaidrinantis.

Laki afrikietiškų būgnelių melodija, iš netyčių nugirstos pokalbių nuotrupos, šviesos ir šešėlių mirgėjimas...

Vienodai linguojantys kūnai, daugybė ritmingai barbenančių, lenktyniaujančių pirštų, tų beprotiškų lenktynių aistros apkerėta liaunutė šokėja...

Gal kaip tik todėl, pamaniau, net ir nelaimės čia atrodo lengvesnės, o sielvartas ne toks gniuždantis ir skaudus, kad šitie žmonės moka džiaugtis paprasčiausiais dalykais ir nesistengia sureikšmint kančios kaip vienintelio prasmės ir įkvėpimo šaltinio? Džiaugsmas, kad nuslopintum gėlą ir liūdesį, džiaugsmas jau vien dėl to, kad esi čia, drauge su kitais. Ir iš jo gimstanti, jį palaikanti, jam užgesti neleidžianti kūrimo aistra – tegu kiek lengvabūdiška, tegu kiek vėjavaikiška, tegu nekvaršinant sau galvos, kas išeis, tarsi žaidžiant... – kad išsiveržtum iš to, kas įprasta ir stinglu, kad praplėstum suvokimo ribas, kad vaizduotės galia atgaivintum tikrovę, bent jau pasipriešintum kasdienybės banaliumi. Neretai susidarydavo įspūdis, kad ji, ta kūrimo aistra, visą miestą užkrėtusi, kad neliko nė vieno jos neužburto žmogaus, ir nors supratau, kad devynis kartus iš dešimties tai – grafomanija ar vien viltis užsidirbt, tačiau atrodė, kad be to klošaro poeto, kurį veik kiekvieną vidurnaktį pamatau ant rue de la Verrerie ir rue des Archives kampo su vis tiek pat nugertu, regis, niekaip pabaigt neįstengiamu buteliu vyno ir su tuo pačiu sutrintu, regis, niekaip prirašyt neįstengiamu eilėraščių sąsiuviniumi, be dailininkų, prie Pompidou ar Notre-Dame besisiūlančių nupiešti portretą, be muzikantų, mimų, šokėjų, tau skubant kas žingsnis šmėžuojančių priešais

akis tarsi nutrūktgalviškai sukamoj scenoj, – be jų nublanktų, sumenktų, nereikalingi atrodytų ir didingiausi dalykai, galbūt jų išvis nebeliktų.

Kas be ko, liūdna darydavos, kai kartais imdavo ir pačiam nejučiom dingtelėdavo, jog ir toji pusiau tikra, pusiau įsikalbėta kančia, kuriai įsipareigojęs ar kurios įpareigotas jautiesi, ir štai ši kone egzaltacija – tai turbūt ne kas kita, kaip dvi skirtingos to paties *polonais* prigimties apraiškos.

Kai grįši, jau snaus. Neišgirs, nei kaip trakstelės užraktas, nei kaip atidarysi duris. Baugindamasis pažadint sustosi ant slenksčio ir žvelgsi – į miegančią taip užmaršiai, kaip miega per dieną nusilakstę vaikai. Kartkartėmis krustelės lūpų kampučiai, šešėliai dar labiau pagilins kiek dubius skruostus, puslankiu sumerktas blakstienas ir jų linkį pagal atvirkštinę simetriją atkartos antakių linija – blausios naktinės lempučių šviesoje atrodys sukaustyta tokio pat stinglumo, koks gaubia kokoną, iš kurio išsiritęs drugelis dar tik pradės pažinti pasaulį. Dingtels, kad daug artimesnė Senos klošarė nei ji – jau spėjęs nusivilti tuo, prie ko ji artėja, tik besistengiantis nepasiduoti ironijai ir sarkazmui, į kuriuos peraugo andainykštis kaip jos džiugesys. Gal todėl ir stypsosi, nedrįsdamas atsiplėšti nuo durų staktos, – norėsis, kad kuo ilgiau tęstųsi ta ramuma, kuriai išsisklaidžius bet kuri pastanga, bet kuris judesys ją irgi ims nešti link abejonių ir netikrumo, kurie patį graužia. Akimirksnį net sutriksi – tarsi ne tik į svetimus namus vogčiomis būtum įslinkęs, tarsi ne tik

tai, ko matyt neturi teisės, būtum pamatęs, bet ir pačiu savo buvimu į tuose namuose viešpataujančią darną kėsintumeis. Ir tuo pat metu krustels, ranka slystels atverstos, prieš užsnūstant skaitytos knygos lapu:

– Parėjai...

Suprasi, kad laukė. Ir iš karto atlėgs. O atlėgus staiga plūstels nuovargis – bemiegė naktis, paskui beveik visą dieną ant kojų; toks nuovargis, kad instinktyviai atsigniaužus pirštams ir prie kojų blinktelėjus lietaus sumirkdytai kuprinei pasidingos, jog išgirdai, kaip kažkas tavo paties viduje žnekteli.

– Kvepi gatve ir lietum, – šyptels paliesdama drėgnus plaukus, kai prisėsi greta, ir paskui lygiai taip pat atsargiai, pačiais pirštų galiukais braukdama marškiniais nuo apykaklės per petį, rankovę, kone pašnibždom kalbės: – Keista, kartais atrodo, jog tave kiaurai permatau. Kaip kad šįvakar. Tarsi išsiskyre nebūtume. Tarsi visa, ką matei, girdėjai, užuodei, būtum susirinkęs kuprinėn ir su savim parsinešęs. Regiu gatves, kuriomis vaikščiojai, žmones, kuriuos sutikai, girdžiu, ką sakei, ką tau kas nors sakė. Net kvapą dešrelių, kurias per pietus nusipirkai *boulevard Sébastopol*, užuodžiu. Ir apie ką galvojai, žinau. Tikriau, ne regiu, ne girdžiu, ne žinau, bet jaučiu. Jaučiu, o pasakyt negalėčiau. Nei ką veikei, nei su kuo buvai susitikęs, nei iš kur parėjai... – Pritils, užsimerks, rodos, pati suabejos tuo, ką kalba, paskui atsidus: – Kaip kad klausantis muzikos. Girdi, kartais netgi matai, o ką girdi, ką matai, ką jauti...

– Jeigu jau tokia aiškiaregė...

Bet iškart supras, kur suki:

– Dėl anos nakties priekaištaiji?

– Priekaištaiju? Ne, tiktai klausiu.

– Nes kitąkart visai priešingai. Nepermatomas ir nesuprantamas kaip svetimiausias žmogus. Sakytum mįslė. Mįslė, kurios, žinai, neįminsi, bet kuri taip užvaldžiusi, kad apie nieką daugiau galvot negali. Gini ją, stengiesi užmiršt, o ji sukui ap-sukui, žiūrėk, vėl tave gelia. Sėdi greta, atsimerkus matau, kai užsimerkiu – jaučiu, kaip kvėpuoji, o atrodo, lyg dar nebūtum parėjęs. Sakytum pažinočiau tik iš matymo, sakytum kaip kad šįvakar pradėjus krapnoti, tik norėdama pasislėpt nuo lietaus, būčiau įsiprašius į vidurį filmo ir iš salės žiūrėčiau, kaip klaidžioji po kažkokį man visai svetimą, galbūt išvis tik ekrane egzistuojantį miestą, sakytum...

– Sakytum?..

– Teisus. Visa bėda, kad kitaip nemoku papasakot, ką manau. Tiktai palyginimais, dar labiau viską supainiojančiais. Nors gerai pagalvojus, ar ne viskas – vien tik sakytum?

Sakytum, sakytum... Pamanysi, kad galėtų kalbėti šitaip be galo: sakytum kaskart, kai sugrįžti, ne iš miesto pareitum, o iš knygos išžengtum vien tam, kad paneigtum tokį save, kokį vaizduotėj kuriuosi, sakytum tebūtum atspindys ant vandens, suraibuliuojąs ir į daugybę profilių, siluetaų, veido išraiškų išsi-skaidąs, kai tik prie jo prisilietęs tariasi užčiuopęs tikrąjį veidą, sakytum žvelgtum į mane iš portreto, ir nelygu atstumas, vieta, iš kurios žiūri...

Mįslę įminti? Veikiau nenoras įminti, nenoras pasitenkinti tikrove, ne negalia, o nenoras įsisaaknyti pasauly, kuriame visa

tvaru ir nekintama, kuriame galioja mokykloj išmuktos matų lentelės, kuriame iš to, kas buvo vakar, gali atspėti, kas bus rytoj, – pasauly, kuriame saulė niekad nebūna mėlyna ar žalia ir tik paukščiai gali skraidyti. Prisiminsi, kaip anądien klausinėjo, kas čia, rodydama į nežinia iš kur parsitemptą nudžiūvusią šaką, kaip netekus vilties kone išsiveidusi purkštelėjo: nagi paukštis, kaip nematai, šitie mažučiuokai varpeliai – sparnai, šita geltona geležtė – tai snapas, o smilgos ir sudžiūvusios gėlės – jo uodega, paliesk, kokia švelni, – ir kaip klausantis jos, aiškinančios taip karštai ir tokios įsitikinusios savo tiesa, tau akimirsnį pasirodė, jog dar kiek, ir vien tam, kad įrodytų, jog ta keistai išlinkus šaka – tikrai paukštis, pati juo pavirs, savo gyvybe jam gyvybę įkvėps ir tau dar atsipeikėt nespėjus purptels, uodega brūkštels praviros orlaidės rėmą ir lyg niekur nieko nuskries virš stogų ir kiemų, tilindžiuodama tais skambaliukais, skelbiančiais, kad reikia tik labai panorėti... Galėjai sakyti – vaidina, galėjai sakyti, kad kuria, bet ar vaidino, ar kūrė, taip įsijausdavo ir įsigyvendavo į kitą pasaulį, kad jis jai tapdavo tikresnis už tikrą; žvelgiant į sumerktas, vos vos virpančias blakstienas, pasidingos, jog ir jos piešiniai, akvarelės, tie visi jos vykę ir nevykę eilėraščiai, lygu dainos, šokiai ant tilto, net ir sapnai, kuriuos kitąsyk užsižiūrėjusi į kokią vitriną ar staiga pajutusi nuolsį ir prisėdusi ant šaligatvio krašto atmerktom akim ima sapnuoti – ne kas kita, kaip to paties *sakytum* perkėlimas į žodžius, linijas ir spalvas, pastanga užkalbėti, metaforizuoti tikrovę, patikėti tos naujai susikurtos tikrovės realumu. Kaip kad kiti, tardamiesi, jog visa tėra apraiškos absoliuto, metafizinio vienio, gilesnės esmės ar

prasmės, pasiklysta tarp sąvokų ir abstrakcijų, taip jinai klaidžioja tarp palyginimų, metaforų, simbolių; *sakytum* jai – raktas, burtažodis...

– Gal arbatos užkaistum?

... Net ir ta manija kone kasdien viską pertvarkyt, perstumdyt baldus ir keist daiktų vietą, kas buvo stalčių, sustatyt ant lentynos, kas buvo lentynoj, sugrūst į stalčių...

– Atitrauk užuolaidėlę, labai jau apskretęs, kad nesimatytu, ten užkišau, – pastebėjusi, kad nerandi, atsilieps siausdamasi chalata.

Net ir ta manija, pamanyti ant viryklės statydamas arbatinuką – invalidą įlenktu šonu, – visai nieko, tai kas, kad suvargęs, mums, tokiems ponams, dar patarnaus, – nušvitusi, lyg būtų radusi didžiausią brangenybę, anąvakar ištarė atsitiesdama nuo pavartėn sublokštų rakandų krūvos, po kurią kuitėsi taip uoliai, kaip kuičiasi tie, kurie rytojaus dieną visas tas nakties radenas išdėlioja ant sendaikčių turgaus prekystalių, – net ir ta manija – veidrodis, ryšelis džiovintų žolių, pudrinė, skalbimo milteliai, arbatinukas, ir sugalvok man viską daiktan, – tai tas pats noras paneigt pastovumą, įrodyt, kad vakar ir šiandien nereikia rytoj, slapčia šaipantis iš to, kas ilgainiui virsta įpročiais, normom, kurti savas taisykles, taigi jei ne ištrūkt iš tikrovės, tai bent jai savo valią primesti. Gal šitoks žaidimas ir tėra vienintelis būdas pasipriešint inercijai, neleisti tam, kas aplinkui, sukalkėt į stinglias formas, iš tos pačios tikrovės išausti daugybę tikrovių, į kurių kiekvieną įžengi tik tam, kad pajutęs, jog atradimo džiaugsmas pradeda blukti, tučtuojau imtum dėlioti

naują mozaiką?.. Dingtels: nelyginant žebenkštėlė, po daugybę
olų pirmyn atgal šmurkščiojanti...

Paskui sukunkuliuos užviręs vanduo, užplikysi arbatžoles
ir imant už ašelės ką tik jos laikytą puoduką šmėkštels mintis,
kad, ko gero, kaip tik dabar esate arčiausiai vienas kito – dabar,
kai abu iš savo klajonių sugrįžę vėl susitinkat, kur išsiskyrėt,
dabar, kai ji kantriai laukia, kol tris kartus perpylęs pagaliau
paduosi puoduką, ir ji abiem rankom apglėbs jį, ką tik tavo
laikytą, dabar, kai tylėdami liečiate tuos pačius daiktus, dar
nespėjusius virst nei metafizine paslaptim, nei vaizduotės žais-
lais. Tas trumpas akimirksnis, kai abiem puodukas yra tik puo-
dukas; pamanysi, kad pradedat nuo to paties ir to paties sie-
kiat, tik einat skirtingais keliais, skirtingom kryptim. Ir staiga
išgirsi: vaikai; krūptelėjęs net atsigręši, lyg ji, Senos klošarė, iš
tikrųjų už tavo nugaros stovėti galėtų. Bet tik pašaipų žvilgs-
nį pajusi – smingantį nuo to skuduryno, į kurį įsisupusi kokioj
patiltėj dabar tūno. Ir tarsi būtum pažvelgęs į save jos akimis,
lygiai taip pat saviironiškai, su apmaudu šyptelsi: ko gero, taip
ir yra. Statote smėlio pilis, ieškote filosofijos, kur jos nė kvapo
nėra, stengdamiesi sureikšmint, įprasmint, žodžiais, spalvom,
rimais ir ritmais stengiatės užkalbėt kasdienos banalybę.